

Landstinget Sörmland
Fullmäktigemötet den 11 juni 2013

LANDSTINGET SÖRMLAND

Ink. den 2013-06-11

D.nr. LS-LED13-431

MOTION från Vänsterpartiet

Kommunikationsstöd i förlossningsvården

Kvinnor från utomeuropeiska länder och deras barn kan inte sägas få lika säker vård som de som är födda i Sverige. Idag finns allt fler svenskar med utländsk bakgrund som patienter i vården. Ett särskilt viktigt område att belysa är förlossningsvården. Kvinnor med ursprung utanför Europa genomgår svårare förlossningar i Sverige än svenskfödda kvinnor. Utomeuropeiskt födda kvinnors barn löper upp till fyra gånger större risk att dö vid förlossningen än svenskfödda kvinnors barn. För att motverka denna risk behövs åtgärder för att vården ska bli jämlik och trygg för alla.

Pauline Binder, medicinsk antropolog vid institutionen för kvinnors och barns hälsa vid medicinska fakulteten, Uppsala Universitet, har studerat somaliska föräldrars förlossningsupplevelser i Sverige. En viktig fråga som hon har studerat är varför missförstånd uppstår inom förlossningsvården, till exempel när somaliska kvinnor avböjer viktiga interventioner som akuta kejsarsnitt eller igångsättning av förlossningen.

Binder har sett att vårdpersonal ofta uppfattar avvisandet som ett kulturbundet fenomen snarare än något som vården kan påverka. Att Somaliska kvinnor undviker interventioner är ofta mer rationellt än kulturellt grundat. Kvinnor med somaliskt ursprung har en annan syn på riskerna kring förlossningen än svenskfödda kvinnor. I Somalia förknippas ofta kejsarsnitt med livshotande komplikationer och även dödsfall.

Binders studie visar att båda föräldrarnas roll förändras efter migrationen. Männen är ofta mer engagerade i föräldrarollen i Sverige och deltar därför gärna vid mödravårdskontroller. Beslutsfattandet i familjerna delas i högre grad och man avstår från omskärelse av döttrarna vilket visar på hur djupt rotade traditioner kan ändras efter migrationen.

Förtroendet mellan vård och patient behöver stärkas genom förbättrad kommunikation. Pauline Binder föreslår att mer tid läggs på den medicinska konsultationen och respekt för den havande kvinnan. Ett bättre användande av tolkar kan lösa mycket av de medicinska komplikationer som uppstår. Studien visar att somaliska kvinnor i första hand prioriterar kompetent och säker vård, precis som majoriteten av patienter.

Alla pusselbitar behövs för att lösa komplexa kliniska frågeställningar i dagens mångkulturella kvinnosjukvård, säger Pauline Binder. Hennes avhandling ingår i mångårigt

tvärprofessionellt samarbete mellan docent Birgitta Essén, förlossningsläkare vid Akademiska sjukhuset och Sara Johnsdotter, professor i medicinsk antropologi vid Malmö högskola.

Redan de gamla grekerna förstod vikten av att ta tillvara kunskap från kvinnor med erfarenhet av barnafödande, en så kallad doula. En trygg förlossningsmiljö är viktig för de nya föräldrarna. Organisationen för doulor och förlossningspedagoger i Sverige skriver på sin hemsida att "En doula är tränad i att ge stöd och information till den födande kvinnan och hennes närmaste under graviditet, förlossning och den första tiden efteråt. En doula har inget medicinskt ansvar, ger inga medicinska råd och hennes roll är tydligt avgränsad i förhållande till personalen på förlossningsavdelningen."

Projektet "Utlandsfödda kvinnor som doulor och kulturtolkar" i Västra Götalandsregionen är ett föregångsprojekt. Kvinnor med modersmål på de stora utomeuropeiska invandrarspråken har utbildats till doulor för att hjälpa gravida kvinnor med samma kulturella och språkliga bakgrund. De fungerar som tolkar men också mycket mer: De förmedlar också hur den svenska förlossningsvården fungerar, de har utbildning i att ge stöd vid förlossning och de kan skapa en relation under graviditeten och bibehålla den under spädbarnstiden.

Vi har tagit del av Med. Dr. Sharareh Akhavans utvärdering av projektet. En barnmorska beskriver projektet som att det "ökar vårdkvaliteten", möjliggör och underlättar att nå målet för den svenska sjukvårdspolitikerna att god hälsa och vård ska erbjudas hela befolkningen på lika villkor. Doulan avlastar barnmorskan genom att hon är med i förlossningsrummet och stödjer mamman och överbryggar kommunikationssvårigheter. Doulaprojektet har skapat en transkulturell vård som i sin tur bidragit till att nå målet för den svenska sjukvårdspolitikerna.

"Doulaeffekten" är väldokumenterad och innebär att förlossningar där en stödperson närvarar hela tiden ger färre kejsarsnitt, mindre behov av bedövning och bättre förlossningsupplevelse. Vi ser möjligheter i att använda doula, inte bara i vården av utlandsfödda utan även i fall där kommunikationen mellan mamman och barnmorskan kan vara komplicerad av andra orsaker.

Mot denna bakgrund föreslår vi landstingsfullmäktige besluta:

- att personalen inom förlossningsvården får ta del av Pauline Binders forskning om orsakerna till skillnader i upplevelser kring förlossningar
- att landstinget utarbetar ett program för att erbjuda kvinnor med utländsk bakgrund en god förståelse för den svenska förlossningsvården
- att landstinget erbjuder doulor som stöd i mödravård, förlossning och spädbarnsvård
- att landstinget utbildar flerspråkiga doulor

Inger Andersson

Maud Ekman

Conny Jakobsson

Lotta Back